

## ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

**Esas Sayısı : 2009/7**

**Karar Sayısı : 2009/29**

**Karar Günü : 26.2.2009**

**R.G. Tarih-Sayı : 11.06.2009-27255**

**İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN:** Kırşehir İcra Mahkemesi

**İTİRAZIN KONUSU:** 19.10.2005 günlü, 5411 sayılı Bankacılık Kanunu'nun Geçici 16. maddesinin, Anayasa'nın 2., 10. ve 11. maddelerine aykırılığı savıyla iptali istemidir.

### I- OLAY

Davacı Emlak Bankasının müflis firmadan olan alacaklarının imtiyazlı alacak olarak üçüncü sıraya kaydedilmesi talebiyle açılan pay cetveline itiraz davasında, itiraz konusu kuralın Anayasaya aykırı olduğu kanısına varan mahkeme iptali için başvurmuştur.

### II- İTİRAZ KONUSU YASA KURALI

5411 sayılı Bankalar Kanunu'nun Geçici 16. maddesi şöyledir:

*'Bu Kanun ile Fon alacağının tahsili bakımından yarar görülerek zamanaşımı ve diğer konularda Fon lehine getirilen hükümler makale şamildir'*

### III- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi gereğince, 26.2.2009 tarihinde yapılan ilk inceleme toplantısında, başvuru kararı ve ekleri, ilk inceleme raporu, itiraz konusu yasa kuralı ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Anayasa'nın 152. ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 28. maddesine göre, mahkemeler bakmakta oldukları davalarda uygulayacakları yasa ya da kanun hükmünde kararname kurallarını Anayasa'ya aykırı görürler veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık savının ciddi olduğu kanısına varırlarsa o hükmün iptali için Anayasa Mahkemesi'ne başvurmaya yetkilidirler. Ancak, bu kurallar uyarınca bir mahkemenin Anayasa Mahkemesi'ne başvurabilmesi için elinde yöntemince açılmış ve görevine giren bir dava bulunması ve iptali istenen kuralların da o davada uygulanacak olması gerekmektedir. Uygulanacak yasa kuralları, davanın değişik evrelerinde ortaya çıkan sorunların çözümünde veya davayı sonuçlandırmada olumlu ya da olumsuz yönde etki yapacak nitelikte bulunan kurallardır.

1.11.2005 tarihinde yürürlüğe giren 5411 sayılı Yasada finansal piyasalarda güven ve istikrarın sağlanmasına, kredi sisteminin etkin bir şekilde çalışmasına, tasarruf sahiplerinin hak ve menfaatlerinin korunmasına ilişkin usul ve esaslar düzenlenmiştir. Yasada ayrıca Tasarruf

Mevduatı Sigorta Fon'u alacaklarının tahsili amacıyla Fon lehine getirilmiş bir kısım düzenlemeler de bulunmaktadır. Yasa'nın 123. maddesinde Fonun bilgi ve belge isteme yetkisi, 134. maddesinde Fonun alacaklarının tahsiline ilişkin getirilen özel yetkiler, 137. maddesinde ispat külfeti, 138. maddesinde Fon alacaklarının takip ve tahsiline ilişkin istisnalar düzenlenmiştir. Yasa'nın 136. maddesinde de Fon alacaklarının, Devletin ve sosyal güvenlik kuruluşlarının 6183 sayılı Kanun kapsamındaki alacaklarından sonra gelmek üzere, imtiyazlı alacak olarak öncelikle tahsil olunacağı belirtilmiştir. İtiraz konusu Geçici 16. maddede 5411 sayılı yasada Fon alacağının tahsili bakımından yarar görülerek zamanaşımı ve diğer konularda Fon lehine getirilen hükümlerin geçmişe de etkili olacağı öngörülmüştür.

Yasa'nın Geçici 13. maddesi ise Fon alacaklarının tahsili amacıyla Fon lehine getirilen ve bu maddede sınırlı sayma yöntemiyle belirtilen 123., 134., 136., 137., 138., 140., 142. ve 165. madde hükümlerinden, tasfiye halindeki Emlak Bankası dâhil sermayesinin yarıdan fazlası kamu kurum ve kuruluşlarına ait olan ya da hisselerinin çoğunluğu üzerinde bu kurum ve kuruluşların idare ve temsil yetkisi bulunan ve özel kanunlarla kurulmuş bankaların da yararlanacağını belirleyen bir kuraldır.

İtiraz konusu Geçici 16. madde, 5411 sayılı Yasa ile Fon lehine getirilen tedbir, takip ve tahsil hükümlerinden olmakla birlikte Geçici 13. maddede sayılmamıştır. Dolayısıyla Geçici 13. maddede sayılmayan ancak 5411 sayılı Yasada yer alan ve Fon alacaklarının tahsili amacıyla getirilen düzenlemelerden, tasfiye halindeki Emlak Bankası dâhil diğer bankaların yararlanma olanağı bulunmamaktadır. Ayrıca Emlak Bankası, tasfiyesi genel hükümlere göre devam eden bir kamu bankasıdır. Fona devri söz konusu olmadığı için alacakları da Fon alacağı niteliği taşımamaktadır.

Bu nedenle, 5411 sayılı Yasa'nın iptali istenen Geçici 16. maddesinde düzenlenen, Fon alacağının tahsili bakımından yarar görülerek zamanaşımı ve diğer konularda Fon lehine getirilen hükümlerin geçmişe de etkili olacağına ilişkin kural, Emlak Bankasının pay cetveline itiraz davasında, ortaya çıkan sorunların çözümünde veya davayı sonuçlandırmada olumlu ya da olumsuz yönde etki yapacak nitelikte bir yasa kuralı değildir.

Bu durumda, başvurunun Mahkemenin yetkisizliği nedeniyle reddi gerekir.

Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Fulya KANTARCIOĞLU, Ahmet AKYALÇIN, Serruh KALELİ ve Zehra Ayla PERKTAŞ bu görüşe katılmamıştır.

#### **IV- SONUÇ**

19.10.2005 günlü, 5411 sayılı Bankacılık Kanunu'nun geçici 16. maddesinin, itiraz başvurusunda bulunan Mahkeme'nin bakmakta olduğu davada uygulanma olanağı bulunmadığından, bu maddeye ilişkin başvurunun Mahkeme'nin yetkisizliği nedeniyle REDDİNE, Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Fulya KANTARCIOĞLU, Ahmet AKYALÇIN, Serruh KALELİ ile Zehra Ayla PERKTAŞ'ın karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA, 26.2.2009 gününde karar verildi.

|             |                        |             |
|-------------|------------------------|-------------|
| Başkan      | Başkanvekili           | Üye         |
| Haşim KILIÇ | Osman Alifeyyaz PAKSÜT | Sacit ADALI |

Üye

Fulya KANTARCIOĞLU

Üye

Ahmet AKYALÇIN

Üye

Mehmet ERTEN

Üye

A. Necmi ÖZLER

Üye

Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye

Şevket APALAK

Üye

Serruh KALELİ

Üye

Zehra Ayla PERKTAŞ

### **KARŞIOY YAZISI**

5411 sayılı Bankacılık Kanunu'nun Geçici 16. maddesinde, adı geçen Kanun'un Fon alacağının tahsili bakımından yarar görülerek zamanaşımı ve diğer konularda Fon lehine getirilen hükümlerin, makabline şamil olacağı, 136. maddesinde de Fon alacaklarının imtiyazlı alacak olarak öncelikle tahsil edileceği öngörülmüştür.

Yasa'nın Geçici 13. maddesi ile Tasfiye Halinde Türkiye Emlak Bankası, Fon alacaklarının tahsiline ilişkin, öncelikle tahsil ayrıcalığından ve bu kapsamda 136. madde hükümlerinden yararlandırılmaktadır. Bu nedenle, itiraz konusu Geçici 16. maddenin Emlak Bankası hakkında uygulanamayacağından söz edilemez. Esasen itiraz konusu kural 'zamanaşımı ve diğer konular' şeklinde çok geniş bir ayrıcalık getirdiğinden, görülmekte olan davada Mahkeme'nin uygulayacağı kuralın, hangi aşamada ve ne şekilde sonuca etkili

**Esas Sayısı : 2009/7**  
**Karar Sayısı : 2009/29**

olacağının Anayasa yargısı bağlamında belirlenmesi olanağı bulunmamaktadır. Bu düşünceyle, çoğunluk kararına katılmıyorum.

Başkanvekili

Osman Alifeyyaz PAKSÜT

### **KARŞIOY GEREKÇESİ**

5411 Sayılı Bankacılık Kanunu'nun itiraz konusu Geçici 16. maddesinde 'Bu Kanun ile Fon alacağının tahsili bakımından yarar görülerek zamanaşımı ve diğer konularda Fon lehine getirilen hükümler makale şamildir' denilmiş, 136. maddesinde de Fon alacaklarının 6183 sayılı Kanun kapsamındaki alacaklardan sonra gelmek üzere, imtiyazlı alacak olarak öncelikle tahsil edileceği belirtilmiştir. Geçici 13. Madde ile de Tasfiye Halinde T. Emlâk Bankası A.Ş.'ye de bu Madde kapsamına giren konularda Fon alacaklarının tahsiline ilişkin 123., 134., 136., 137., 138., 140., 142. ve 165. madde hükümlerini uygulama yetkisi verilmiştir. Bu durumda, Fon lehine getirilen hükümlerin makale şamil olduğunu hükme bağlayan itiraz konusu Geçici 16. Maddenin, davacı Tasfiye Halinde T. Emlâk Bankası A.Ş. hakkında da uygulanacağı açıktır. Kaldı ki, Mahkeme'nin olayı söz konusu madde yönünden incelemesi ve bu madde kapsamında görmeyerek istemi reddetmesi halinde de olumsuz uygulama söz konusudur.

Açıklanan nedenlerle itiraz konusu kuralın olayda uygulanma olanağı bulunmadığı gerekçesiyle istemin, Mahkeme'nin yetkisizliği nedeniyle reddi yolundaki çoğunluk görüşüne katılmıyorum.

Üye

Fulya KANTARCIOĞLU

## KARŞI OY

İtiraz yoluna başvuran Mahkeme, aynı borçludan alacaklı olan birden çok alacaklıdan birini diğerinden farklı görerek birine öncelik vermenin Anayasa'ya aykırılık oluşturduğunu ileri sürmüştür.

Davada uygulanacak kural, bir davanın değişik evrelerinde ortaya çıkan sorunların çözümünde veya davayı sonuçlandırmada olumlu veya olumsuz yönde etki yapacak nitelikte bulunan ya da tarafların istek ve savunmaları çerçevesinde bir karar vermek için göz önünde tutulması gereken kurallardır.

5411 sayılı Bankacılık Kanunu'nun Geçici madde 13'de 'Sermayesinin yarıdan fazlası kamu kurum ve kuruluşlarına ait olan ya da hisselerinin çoğunluğu üzerinde bu kurum ve kuruluşların idare ve temsil yetkisi bulunan ve özel kanunla kurulmuş bankalarda (Tasfiye Halinde T. Emlak Bankası A.Ş. dahil)26.12.2003 tarihinden önce bankacılık teamüllerine göre teminatlı ve/veya yetersiz teminatlı kredi kullanıp da vadesi geçtiği halde henüz ödenmemiş, süresi uzatılmamış veya yeniden yapılandırılmamış kredileri kullananlar ya da yeniden yapılandırma şartlarını ihlal edenler ile münferit veya karşılıklı verilen banka teminat mektupları, kabul kredileri ve avaller, taşınır ve taşınmaz rehni, ipotek, üst hakkı, intifa hakkı ve oturma hakkı gibi her türlü sınırlı ayni hak tesisine ilişkin sözleşmeden doğan hakların da diğer bankaların ve üçüncü kişilerin muvazaadan ari hakları aleyhine olmamak üzere Fon alacaklarının tahsiline ilişkin 123, 134, 136, 137, 138, 140, 142 ve 165 inci madde hükümleri, tasarrufun iptali davalarında aciz vesikası şartı aranmaması, (') dahil bankalarınca uygulanır' denilerek Tasfiye Halinde olan T. Emlak Bankası A.Ş. hakkında da fon alacaklılarının tahsiline ilişkin anılan Yasa'nın belirtilen maddeleri ve 136. maddesinin uygulanacağı açıkça belirtilmiştir.

5411 sayılı Yasa'nın 136. maddesine 5472 sayılı Kanun'la eklenen ibarede 'Devletin ve sosyal güvenlik kuruluşlarının 6183 sayılı Kanun kapsamındaki alacaklarından sonra gelmek üzere' imtiyazlı alacak olarak öncelikle tahsil olunacağı; 141. maddesinde de bu Kanun'dan kaynaklanan Fon alacaklarına ilişkin dava ve takiplerde zamanaşımı süresinin yirmi yıl olduğu düzenlenmiştir.

İptali istenilen kuralda 'Bu kanun ile Fon alacağının tahsili bakımından yarar görülerek zamanaşımı ve diğer konularda Fon lehine getirilen hükümler makale şamildir' denilmiştir.

Bu düzenlemelere göre, Geçici madde 13 ile Geçici madde 16 birlikte değerlendirildiğinde alacağı imtiyazlı alacak olarak nitelendirilen Tasfiye Halindeki T. Emlak Bankası A.Ş.'nin 'sıra cetvelindeki yerin değiştirilmesine' ilişkin istemi hakkında karar verecek olan Mahkeme'nin fon alacaklarının tahsili için getirilen iptali istenilen kuralı gözeteyeceği kuşkusuzdur.

Açıklanan nedenlerle çoğunluğun kuralın bakmakta olduğu davada uygulanma olanağı bulunmadığından Mahkemenin yetkisizliği nedeniyle Redde ilişkin görüşe katılmıyorum.

Üye

Ahmet AKYALÇIN

## **KARŞIOY**

Dava konusu alacak Tasfiye Halinde T. Emlak Bankası A.Ş.'ne ait bir alacaktır.

5411 sayılı Yasa'nın geçici 13. maddesi tasfiye halindeki T.Emlak Bankası A.Ş'ne ilişkin hak ve alacaklar hakkında FON alacaklarının tahsiline ilişkin 136. maddesinin uygulanacağını buna göre bu alacağında Fon alacağı gibi Devletin ve sosyal güvenlik kuruluşlarının 6183 sayılı Kanun kapsamındaki alacaklardan sonra gelmek üzere imtiyazlı alacak olarak öncelikle tahsil olunacağı gereğine işaret etmektedir.

Özel Kanunlarla kurulmuş ancak faaliyet izni kaldırılan veya Fona devredilen ve tasfiyeleri Fon tarafından yapılan banka alacaklarına verilen öncelikli tahsile ilişkin imtiyaz hakkının; yasa ile sermayesinin yarıdan fazlasını kamu kurum ve kuruluşları kapsamında bulunan Tasfiye Halindeki T.Emlak Bankası alacaklarına da ülkede sermaye piyasasına güven ve istikrarın sağlanması ve tasarruf sahiplerinin hak ve menfaatlerinin korunması gerekçesi ile tanındığı görülmektedir.

Bu halde ise tasfiyesi fon eliyle yürütülen alacaklar ile tasfiyesi kendisince yürütülen Emlak Bankası alacağının bir fon alacağı hukuki nitelmesi ile öncelikli tahsil kabiliyetine kavuşturulmak istendiği açıktır.

Geçici 16. madde de Fon alacağının tahsili bakımından Fon lehine getirilen hükümlerin bu madde içinde Emlak Bankası'nın ismen sayılmaması karşısında bu banka alacakları yönünden yararlandırılmayacağı düşüncesi Emlak Bankası alacağını Fon alacağı değeri nitelmesi yapan geçici 13. maddenin varlık nedenine çelişki oluşturur.

Mahkemenin, geçici 16. madde nedeniyle Emlak Bankası alacağını bir Fon alacağı nitelmesi kabulü ile davada uygulanacak kural olarak Mahkememiz önüne getirmesinde aykırılık yoktur.

Geçici 16. maddenin Anayasal denetimi bu sayede yapılacak iken, Mahkeme'nin önünde uygulayacağı kural bulunmadığı yönündeki çoğunluk görüşü ile itiraz yolu ile gelen davada verilen yetkisizlik kararı, aykırılık iddiasında bulunan Mahkeme yerine geçerek dava konusu hakkında hüküm kuran ya da kurulacak hükme yol gösteren Mahkeme olmak durumu, Mahkememiz görevi ile bağdaşmamaktadır.

Üye

Serruh KALELİ

## KARŞIOY GEREKÇESİ

İtiraz konusu kural, 19.10.2005 gün ve 5411 sayılı Bankacılık Kanunu'nun geçici 16. maddesinde yer alan 'Bu Kanun ile Fon alacağının tahsili bakımından yarar görülerek zamanaşımı ve diğer konularda Fon lehine getirilen hükümler makale şamildir.' yolundaki düzenlemedir.

Aynı Yasa'nın geçici 13. maddesinde; 'Sermayesinin yarısından fazlası kamu kurum ve kuruluşlarına ait olan ya da hisselerinin çoğunluğu üzerinde bu kurum ve kuruluşların idare ve temsil yetkisi bulunan ve özel kanunla kurulmuş bankalarda (Tasfiye halinde T. Emlak Bankası A.Ş. dahil) 26.12.2003 tarihinden önce bankacılık teamüllerine göre teminatlı ve/veya yetersiz teminatlı kredi kullanıp da vadesi geçtiği halde henüz ödenmemiş, süresi uzatılmamış veya yeniden yapılandırılmamış kredileri kullananlar ya da yeniden yapılandırma şartlarını ihlal edenler ile münferit veya karşılıklı verilen banka teminat mektupları, kabul kredileri ve avaller, taşınır ve taşınmaz rehni, ipotek, üst hakkı, intifa hakkı ve oturma hakkı gibi her türlü sınırlı aynı hak tesisine ilişkin sözleşmeden doğan hakların da diğer bankaların ve üçüncü kişilerin muvazaadan ari hakları aleyhine olmamak üzere Fon alacaklarının tahsiline ilişkin 123, 134, 136, 137, 138, 140, 142 ve 165. madde hükümleri, tasarrufun iptali davalarında aciz vesikası şartı aranmaması dahil bankalarınca uygulanır.' denilmek suretiyle Fon alacaklarının tahsili için getirilen düzenlemelerin tasfiye halinde T. Emlak Bankası A.Ş. alacakları hakkında da uygulanacağı açıkça belirtilmektedir.

Davanın, tasfiye halinde T. Emlak Bankası A.Ş. tarafından 5411 sayılı Bankacılık Kanunu ile Fon alacaklarının imtiyazlı alacak sayılması ve aynı Kanun'un 136 ve geçici 13. maddesi uyarınca banka alacaklarının da imtiyazlı alacak olması nedeniyle geçici 16. maddedeki 'Bu kanun ile fon alacağının tahsili bakımından yarar görülerek zamanaşımı ve diğer konularda lehine getirilen hükümler makale şamildir.' hükmünün uygulanarak iflas idaresince pay cetveli ve sıra cetvelinde daha üst sıraya konulmaları ve paylaştırılmanın da buna göre yapılması istemiyle açıldığı anlaşılmıştır.

Bu durumda, Mahkemenin davada; bu kuralı uygulayarak uyuşmazlığı çözeceği açık olup, kişilerin hak kaybına uğramamaları bakımından bu kuralın Anayasal denetiminin yapılmasındaki hukuki yarar açıktır.

Açıklanan nedenle, 5411 sayılı Kanunu'nun geçici 16. maddesine ilişkin incelemenin sürdürülerek sonuçlandırılması gerektiği düşüncesiyle çoğunluk görüşüne katılmıyorum.

Üye

Zehra Ayla PERKTAŞ